

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Kohtudokumendid peavad olema selgemad ja konkreetsemad

Kohtudokumendid peavad olema selgemad ja konkreetsemad

16. oktoober 2023

Konverentsi „Kohtumenetlused muutuv asjas: mis jääb ja mis muutub?“ läbiv tõdemus oli, et julgemalt tuleks kasutada võimalusi, mida kehtiv seadus annab – seda nii efektiivsema kui ka selgema ja kõiki menetlusosalisi säästvama kohtupidamise eesmärgil.

Konverentsi peakorraldaja oli Riigikohus, mille esimees Villu Kõve tõdes, et Riigikohtu suur soov oli teha üritus, mis ei oleks pelgalt jututuba, vaid kus arutatakse kahe päeva jooksul vajalikke ja aktuaalseid teemasid ning pakutakse välja lahendusi.

„Üldiselt läks korda. Tõime kokku valdkonna tippspetsialistid ja lasime neil menetlusõiguse kõige põletavamaid probleeme koos arutada. Kõige olulisem ongi, et asjatundjad eri valdkonnast omavahel otse räägiks, nii tulevad lõpuks ka lahendused. Alati ei ole probleem niivõrd seaduses, kui just väljakujunenud rakenduspraktikas, mida saab selliste mõttevahetustega loodetavasti paremuse poole suunata. Samuti võrsus diskussioonidest mitmeid mõtteid ka seadusandjale,“ sõnas Kõve.

Kriminaalmenetluse kitsaskohti analüüsid leiti, et statistiliselt ei ole olukord halb – enamik asju lahendatakse väga kiiresti –, kuid paratamatult jätvad pikad ja venivad avalikkuse teravdatud tähelepanu all toimuvad üldmenetlused pitseri kogu kohtu tööle.

Ettepanekuna kõlas, et igas menetluse etapis peavad kõik osalised küsima, miks mida tehakse ja mis on eesmärk. Arutati, kas nn kahe toimiku süsteemi kaotamine muudaks kohtupidamist efektiivsemaks? Kuidas jõuda selleni, et kõik osapooled kirjutavad lühidalt, selgelt ja täpselt ega korda mõtet? Mida teha rahvakohtunikega, kelle kaasamine on üllas mõte, kuid praktikas toob järjest sagedamini kaasa probleeme.

Halduskohtupidamisest rääkides küsiti, kas **inimesi saaks mõne probleemiga veel kiiremini aidata?** Praegu võetakse kiirendatud korras ette näiteks riigihanke asjad ning väljaandmise ja varjupaiga taotlused. Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Oliver Kask sõnas, et tegelikult on juba praegu kohtunikel päris hea tööriistakast, nad saavad ise otsustada, kas näiteks asjas on avalik huvi või kaebaja huvi piisavalt suur, et selle lahendamine nõuab kuhjas ettepoole tõsta.

Kohtupidamise avalikkuse üle arutades tõdeti, et kui 1992. aastal põhiseadus vastu võeti, sai inimene teda huvitava info kohtumajast. 30 aastat hiljem võib lihtsa otsinguga paljut leida. Ühelt poolt tekib küsimus, kas avalikkus ja internetiavarustesse sattumine mõjutab inimeste soovi kohtusse pöörduda? Teisalt peavad kohtunikud üha enam arvestama andmekaitsega – mida teha, kui inimene küsib, kas tema isikuandmeid on käsitletud nõupidamistoas? Kas info jagamine pole nõupidamistoa saladuse rikkumine või hoopis õigusemõistmise segamine? Ja mida inimene edasi teha saab, kui ta küsimusele vastust ei anta.

Kõik olid nõus ka väitega, et **menetlust alustava dokumendi – süüdistusakti, hagiavalduse, kaebuse – selgus ja sisukus on äärmiselt olulised**

. „Menetluse algfaas üldisemalt on väga tähtis - tekib ühine arusaam, mida me siin teeme, mis on võtmeküsimused ja sel hetkel on veel võimalik ka kokkulepe saavutada,“ sõnas tsiviilmenetluse paneeli juhtinud Tallinna ringkonnakohtu kohtunik Mati Maksing. „Dokumendid, ka kohtuotsused peavad olema veenvad ja arusaadavad. Sõnum tuleb järgmisele etapile üheselt edasi anda,“ lisa ta.

Samuti tuli jutuks eraõiguslike **vaidluste lahendamine kohtuväliselt**. Kas näiteks sarnaselt perelepitusele võiks olla kohtuvälised ka naabrivaidlused, korteriühistu vaidlused, meediavaidlused. „Igal juhul tasub mõtteid kaaluda, kuid nägemus peab olema süsteemne. Vaidluste olemus on erinev, seega *copy-paste*’i ka edukate näidiste peale teha ei saa,“ sõnas paneeli juhtinud riigikohtunik Vahur-Peeter Liin.

Riigikohtu kõrval kuulusid korraldajate sekka prokuratuur, Eesti Advokatuur, Justiitsministeerium, Tartu Ülikooli õigusteaduskond ja TalTechi õiguse instituut.

Kristi Kirsberg
kohtute kommunikatsioonijuht
528 6684
kristi [dot] kirsberg@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/kohtudokumendid-peavad-olema-selgemad-ja-konkreetsamad>